

TEKNOLOGIYA FANIDAN TALABALARNING KOMPETENTLIGINI SHAKLLANTIRISHDA INNOVATSION TA'LIM TEKNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH

¹Ruzmetova Zuxra Shavkatovna, Urganch Innovatsion universiteti
“Pedagogika va boshlang‘ich ta’lim metodikasi” kafedrası o‘qituvchisi

²Matkarimova Oyimjon Saidnazar qizi, Urganch Innovatsion
universiteti “Pedagogika va boshlang‘ich ta’lim metodikasi” kafedrası
o‘qituvchisi

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ФОРМИРОВАНИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ СТУДЕНТОВ ПО ТЕХНОЛОГИЯМ

¹Рузметова Зухра Шавкатовна, преподаватель кафедры
«Педагогика и методика начального образования» Ургенчского
инновационного университета

Маткаримова Ойимжон Саидназар кызы, преподаватель кафедры
«Педагогика и методика начального образования» Ургенчского
инновационного университета

USE OF INNOVATIVE EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN FORMING PROFESSIONAL COMPETENCE OF STUDENTS IN TECHNOLOGY

¹Ruzmetova Zuhra Shavkatovna – teacher of the department of
“Pedagogy and Primary Education Methodology” of Urgench
Innovation University

²Matkarimova Oyimjon Saidnazar qizi – teacher of the department
of “Pedagogy and Primary Education Methodology” of Urgench
Innovation University

Annotatsiya: Ushbu maqola talabalarning kasbiy kompetentligini
shakllantirishda innovatsion ta'lim texnologiyalaridan

foydalanishning ahamiyatini o‘rganadi. Xususan, texnologik ta'lim o‘qituvchilarini tayyorlash
jarayonida yangi pedagogik va texnologik metodlarning integratsiyasi ko‘rib chiqiladi.

Kalit so‘zlar: texnologiya, kasbiy kompetentlik, innovatsiya, interaktiv, ta'lim texnologiyalari.

Аннотация: В данной статье рассматривается важность использования инновационных
образовательных технологий в формировании профессиональной компетентности студентов. В
частности, рассматривается интеграция новых педагогических и технологических методов в
процесс подготовки педагогов технологического образования.

Ключевые слова: технология, профессиональная компетентность, инновация, интерактив,
образовательные технологии

<https://orcid.org/0009-0009-5412-6622>

e-mail:
matkarimovaoyimjon@ur
giu.uz

<https://orcid.org/0009-0009-5031-1134>

e-mail:
zuxrashavkatovna@urgiu.uz

Abstract: This article examines the importance of using innovative educational technologies in the formation of students' professional competence. In particular, the integration of new pedagogical and technological methods in the process of training teachers of technological education is considered.

Keywords: technology, professional competence, innovation, interactive, educational technologies.

KIRISH. Hozirgi kunda ta'lim tizimi oldida turgan asosiy vazifalardan biri – kelajak mutaxassislarini raqobatbardosh, zamonaviy bilim va ko'nikmalarga ega, mustaqil fikrlovchi shaxs sifatida shakllantirishdir. Ayniqsa, texnologik ta'lim yo'nalishida o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini oshirish muhim ahamiyatga ega. Zamonaviy pedagogik faoliyat an'anaviy yondashuvlardan uzoqlashib, innovatsion ta'lim texnologiyalarini qo'llashni talab qilmoqda.

Innovatsion ta'lim texnologiyalari o'qitish jarayonini interaktiv, samarali va zamonaviy talablar asosida tashkil etishga yordam beradi. Bu texnologiyalar ta'lim sifatini oshirish bilan birga, talabalar mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuvni rivojlantirishiga ham xizmat qiladi. Shu sababli, ushbu maqola texnologik ta'lim o'qituvchilarini tayyorlash jarayonida innovatsion ta'lim texnologiyalaridan foydalanish masalasini ilmiy jihatdan o'rganish ga qaratilgan.

ASOSIY QISM. Kasbiy kompetentlik – bu mutaxassisning o'z kasbi doirasida samarali ishlash, muammolarni hal qilish va o'z bilimlarini amaliyotda qo'llash qobiliyatidir. Zamonaviy ta'lim tizimida kompetentlik yondashuvi muhim ahamiyat kasb etib, faqat nazariy bilim emas, balki amaliy ko'nikmalar va shaxsiy sifatlarni ham o'z ichiga oladi.

Kasbiy kompetentlik quyidagi asosiy tarkibiy qismlardan iborat:

Hozirgi kunda kasbiy kompetentlik tushunchasi muntazam rivojlanib bormoqda. Xalqaro me'yorlarga ko'ra, zamonaviy mutaxassis quyidagi kompetensiyalarga ega bo'lishi lozim:

1. Moslashuvchanlik va muammolarni hal qilish – yangi vaziyatlarga moslashish va tezkor qaror qabul qilish qobiliyati.

2. Tanqidiy va tizimli fikrlash – axborotni tahlil qilish, asoslangan xulosa chiqarish va strategik rejalashtirish ko'nikmalari.

3. Texnologik savodxonlik – raqamli texnologiyalarni o'zlashtirish va ular bilan ishlash.

4. Jamoaviy ish va kommunikatsiya – samarali hamkorlik qilish va professional muhitda samarali muloqot olib borish.

5. Ijodiy va innovatsion yondashuv – yangi g'oyalarni ilgari surish va ularni amaliyotga tatbiq etish.

Texnologik ta'lim zamonaviy pedagogika tizimining muhim yo'nalishlaridan biri bo'lib, talabalarga texnik va muhandislik sohasidagi fundamental bilimlarni berishga qaratilgan. Bu yo'nalishda faoliyat yurituvchi o'qituvchilar nafaqat o'z fanini yaxshi bilishi, balki innovatsion yondashuvlarga ega bo'lishi ham muhimdir.

Texnologik ta'lim o'qituvchilarining kasbiy kompetentligiga qo'yiladigan asosiy talablar:

1. Nazariy bilimlar: texnologik jarayonlar, texnik fanlar va muhandislik asoslari.

2. Amaliy tajriba: laboratoriya ishlari, texnologik innovatsiyalar bilan ishlash qobiliyati.

3. Pedagogik mahorat: zamonaviy ta'lim usullari, interaktiv texnologiyalarni qo'llash.

4. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini bilish: raqamli ta'lim resurslari va dasturiy ta'minotdan foydalanish.

Texnologik ta'lim o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini oshirish orqali ta'lim sifatini yaxshilash, talabalar bilimini amaliy jihatdan mustahkamlash va innovatsion fikrlashni rivojlantirish imkoniyati yaratiladi.

Hozirgi kunda an'anaviy ta'lim usullari bilan birga innovatsion ta'lim texnologiyalaridan foydalanish ta'lim sifatini oshirishning muhim sharti hisoblanadi. Zamonaviy ta'lim texnologiyalari kasbiy kompetentlikni shakllantirishda quyidagi jihatlari bilan ajralib turadi:

1. Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv: har bir talabaning qobiliyatiga mos o'qitish.

2. Interfaol usullar: talabalarni faol ishtirok etishga undash (muammoli ta'lim, amaliy loyihalar, jamoaviy ish).

3. Raqamli texnologiyalar: elektron darsliklar, virtual laboratoriyalar, onlayn o'qitish platformalari.

4. Refleksiv yondashuv: o'z-o'zini baholash, ta'lim natijalarini tahlil qilish va tahliliy tafakkurni rivojlantirish.

Kasbiy kompetentlikni rivojlantirish uchun aniq strategiyalar va innovatsion yondashuvlar ishlab chiqish muhim ahamiyat kasb etadi.

Innovatsion ta'lim texnologiyalari talabalarni faqatgina bilim oluvchilar sifatida emas, balki mustaqil tadqiqotchilar, ijodkor shaxslar va kelajakdagi mutaxassislar sifatida tayyorlashga yordam beradi. Ularning asosiy xususiyatlari quyidagilardan iborat:

1. Interaktivlik – talabalarning dars jarayonida faol ishtirok etishiga imkon yaratadi.

2. Mustaqil ta'lim olish imkoniyati – talabalarning o'zlari yangi bilimlarni mustaqil ravishda o'rganishiga ko'maklashadi.

3. Amaliyotga yo'naltirilgan ta'lim – nazariy bilimlarni amaliy mashg'ulotlar bilan bog'lash imkonini beradi.

4. Texnologik vositalardan foydalanish – multimedia, sun'iy intellekt, masofaviy ta'lim platformalari kabi zamonaviy texnologiyalardan foydalanish orqali ta'lim sifati oshiriladi.

5. Muammoli ta'lim va loyiha faoliyati – talabalarning tahliliy fikrlashi va muammolarni mustaqil hal qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Innovatsion ta'lim texnologiyalarini tatbiq etish natijasida talabalarning quyidagi jihatlari rivojlanadi:

Tanqidiy va tahliliy fikrlash – o'quvchilar oldida turgan muammolarni turli nuqtai nazardan baholash va eng maqbul yechimni topish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Jamoaviy ishlash qobiliyati – zamonaviy ta'lim metodlari orqali talabalar guruhlarda ishlash, yetakchilik va kommunikatsiya ko'nikmalarini shakllantiradilar.

Yangi texnologiyalarga moslashish – kelajakda talab qilinadigan innovatsion yondashuvlarga ega bo'lish va o'z kasbiy sohasida yangi texnologiyalarni tatbiq eta olish imkoniyati yaratiladi.

Ijodiy tafakkur va muammolarni hal qilish qobiliyati – talabalar innovatsion muammolarga ijodiy yondashish va amaliy yechimlar ishlab chiqishga o'rganadilar.

O'zbekiston Respublikasida texnologik ta'limda qo'llaniladigan zamonaviy pedagogik

texnologiyalarni rivojlantirish va joriy etish bo'yicha bir qator farmoyishlar va qarorlar qabul qilinmoqda. Ushbu farmoyishlar va hujjatlar, ta'lim tizimining samaradorligini oshirish, pedagogik innovatsiyalarni tatbiq etish va o'qituvchilarni zamonaviy metodik yondashuvlar bilan ta'minlashga qaratilgan.

Xulosa qilib shuni aytishimiz mumkinki, innovatsion ta'lim texnologiyalarini qo'llashning texnologik ta'lim o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini shakllantirishda samarali ekanligini va ta'lim sifati oshirishda muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligini oshirishda zamonaviy metodlardan, jumladan AKT, muammoli ta'lim va loyiha asosida o'qitish usullarini keng qo'llash zarur.

Kasbiy kompetentlik zamonaviy ta'lim tizimida muhim ahamiyatga ega bo'lib, u nafaqat nazariy bilimlarni, balki kasbiy ko'nikmalarni, amaliy tajribani va innovatsion yondashuvlarni ham o'z ichiga oladi. Kasbiy kompetentlik o'qituvchining faqat bilim va ko'nikmalarini belgilab bermaydi, balki uning ta'lim jarayonida yangi texnologiyalarni qo'llash va talabalarga samarali ta'lim berish qobiliyatini ham shakllantiradi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Axmedov U, O'rinboyeva G. Pedagogik innovatsiyalar va ta'lim texnologiyalari, T.: Fan, 2020.

2. Xodjayev Sh. Kasbiy ta'lim nazariyasi va metodikasi, T.: O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, 2019.

3. Rasulova D. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar, T.: Ilm ziyo, 2021.

4. Jalolov J. "Innovatsion ta'lim texnologiyalari va ularning samaradorligi", Pedagogika jurnali, 2022.

5. O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi rasmiy sayti: www.edu.uz

8. Pedagogik innovatsiyalar bo'yicha xalqaro tadqiqotlar: www.sciencedirect.com

9. Masofaviy ta'lim va raqamli texnologiyalar haqida: www.researchgate.net